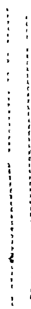
NA KHRIANG KI SAIRUPA

FIRMLY STAR LYNGDOH

1982

NA KHRIANG KI SAIRUPA

Firmly Star Lyngdoh

1981

Da kaba burom
bad sngewieit
ia ki Nonghikai
Synod College.

(Ïa ka Hok Longtrai la bat tyngkai)

Ka sien shon ba nyngkong

La pynmih da u Nongthoh

1981

La shon ha Scorpio Printers,
Mawkhar, Shillong.

U Saikhmat

Ka por ka mareh step haduh katta katta, na ki sngi sha ki bnai, na ki bnai sha ki snem ki phew snem bad ki spah snem. Ki jingkylla jong ka Mariang ruh ki kylla bad iai kylla, ki ia bud ryngkat na ka por sha ka por; na kaba sniew sha kaba kham sniew shuh lane na kaba bha sha kaba sniew. Kumjuh ruh na kaba bha sha kaba bha tam. Kine baroh ki long kiba u briew u thaw malade hi. Bun bah kiei kiei kiba bha mynshuwa, ki la kylla long kiei kiei kiba sniew ha kine ki por jong ngi mynta. Kumjuh ruh ki jaka puta, ki jingitynnat, jinglong bahba jong ki briew, mynta imat la ian baroh ki la kylla khongpong khongdeh lut. La ngin peit ne bishar la ha ka iaid ka ieng, ka ktien ka thylliej, ka synshar ka khadar, ka Pyrthei ka Mariang bad kiwei kiwei, la bun satang ki jingkylla suda. Baroh la shu heh sa ang ka tyngam bad ka nia katba nangraid ha ka byrngaa. Baroh ki rieh tngen ha ki thapniang jong ka kyrtep eit-miaw bad ka leh mynleh suda. Ka ktien bad ka kam hi barabor kim ju ia pylla ne sawar satia. Bun sien na ngi, ngi kham sngewtynnat ban die lut ia kiei kiei tang na ka bynta ka myntoi shimet wat la ka ktien jong ngi kam kren kumta ruh.

Halor jong kitei baroh kiba ngi iohi, ngi tip bad ngi sngew, ngam lah khlem da kyrsiew ia ki para Ri lyngba jong ine i jingthoh barit jong nga. Kumta ngam banse, ynda haba kata ka jingialeh ka la ñiom tyngeh, ba nga la shim ban thoh ia kine ki khyndiat tylli ki Poitri ia kiba nga la thoh lyngba ka jingpyrsad mynsiem;

Ïa mynta hi, ngam tip la kine ki Poitri ki iahap ne ia dei kur badno ruh ngam tip. Ne la ki long ma kiba bit ia am ban ia nujor bad ki jong kiwei pat? Ïa kata nga ichnoh ha ki Khraw Pyrkhat bad ki Stad Peitsaiñ ban bishar. Namar ngam shym la tan ne kdiah jubor da kaba teh ia lade ha ki aiñ ki kanun jong ka thoh Poitri. Hynrei, nga shu thoh beit tang kat kumba ka wan pyrsad ha nga na sha lyndet ka bor iohi ne ka bor sngewthuh jong nga. Wat la katta ruh, lada kine ki Poitri kim shym la kup la phong ia kata ka dur ka dar kaba paka kum ka jong kiwei pat ki khraw jabieng, hynrei nga kyrpad ia ki lok Nongpule ba kin shim beit tang ia ka jingmut bad jingshisha kiba rieh ha lyndet jong ki. Ki khriang bad ki sur

lehse kin dang long kiba duna bad kiba dap tang da ki at ki them, ki khohruh-khohram bad teng teng ka hiar lane teng teng ka kiew hynrei ko ki lok to shim kein tang ia ka jingmut ba shisha

Khyndiat ruh shaphang jong kane ka kot, ngam lah khlem da kynmaw burom bad ban pynpaw ia la ka jingsngewnguh kaba khraw ia I Bah B C. Jyrwa, iba la kloi ban pyllait por khnang wat hapdeng ka por ba bun kam ban pule ia kane ka kot bad ban ai ka jingkynpham kaba da ai myneiem shisha ia nga ha kaba ngan nanglah ban ïaid shaphrang ha kane ka kam hadien habud. To u Blei Trai Kynrad un nangai kyrhai ha I ia ka jingkoit jingkhiah kaba pura

Ngam lah ruh khlem da pynpaw ia la ka jingsngewieit kaba khraw ïa I Bah H W Sten, iba la kloi ban shim bad pule ïa kane ka kot shuwa ban phah sha Pres. I la ai ruh toi ki kyntien jingkynpham mynba nga ioh lad ban iashongkai bad I shisien arsien To u Blei Trai Kynrad u Nongthaw bynriew Nongbuh bynriew, un nangai kyrhai ia ka jingkoit jingkhiah ha I.

Ngam lah ruh ban iaid lait ia ka Sorkar Jylla kaba la ibit ban ïarap bai shon lem ia nga wat la ka long tang khyn diat ruh.

Khatduh, wat la kam pat long kaba khatduh eh, nga pan map lypa na phi ki lok Nongpule ba phin nym ia jied shiah eh halor jong kane ka kot wat lada phin lap bangne hangtai ïa k' jingduna, bakla speldak ne jah dak ïa kiba ym lah ban kiar. Wat la ha ka jingshisha, nga ryngkat bad ki Nongtrei Pres, nga la ïa pyrshang ban pynbeit bad peit bniah ha kaba pule bad pynbeit ia ka proof hynrei ioh ngi kum iad lait.

Khublei,

Laitkroh-Diengkynthong
Jymmang 14, 1981

P.S Lyngdoh
Nongthoh

Ban ia mir jingmut

Ki thup halor ki thup ki kha ha kine ki sngi, na ki myllung jong ka Ri, ban pyndap ia ki jaka ba suda. U bah Fi mly Star Lyngdoh hadien ba u la pynmih ia kawei ka thup kaba jer kyrteng "Ki Saimuka Na Diengkynthong," u segew ba kam pat biang pura. Kumta ha kane ka kynti u la sei pat sa ia kane ka thup kaba u jer kyrteng "Na Khriang Ki Sairupa" Na kane ka thup ngi iohi sa ia kiwei pat ki Symboh ksiar kiba ktah ia ka jingmut jingpyrkhat kiba kham kynian.

Ka jingnang ban kunai kutin ia ka por, ka long kaba donkam bha. U Bah Firm, u la ia kyrsum bha bad ka mariang, kaba la saiñdur ia u, kat haduh ba u lah ban rwai syiang bha shaphang jong ka. Lyngba jong ki, u ohshrong ohshrup, u da pynphong pynkup da ki rong ki rup ba ityrsem bha Uba ieit ia ka Mariang um lah khlem da iap bieit ia ki syntiew ki skud bad dieng ki siej kiba u Bah Firmly u pynpathai hangne Shuh shuh katba nang khriang ki um rupa, katta ruh u nangpashat ia ki symboh bathiang kiba pynkyndeh ia ki jingmut jong ngi Teng teng pat haba u kylli, "don ma kiba ieit shisha ia la ka Ri? Ka long kaba eh ban jubab. Mano bym ieit ia la ka Ri? Naduh uba kitnong ha Iewduh, tang shu iakren shaphang la ka jong ka ri, u pisa mynsiem, i knmba un jynrat lut ia kiwei pat ki daju kit nong ki bym dei ki paradoh paiasnam, namar ba u ieit eh ia la ka Ri ha la ibor barit jong u. Haba kylli ia u Kariwan ruh ngin shem ia ka juh ka jingthnam ka mynsiem. Ynda poi ha ki Draibar, ka nangkham thnam shuh shuh, khamtam kito kiba ju leit niah shabar la ka jylla, haba ki ïa kynduh ia ki jingshah leh beiñ, leh kob kaba kim lah shuh ban nguid ynda la poi ha la ka ri ruh ym nud pynbiar kput, ba kiwei pat ki kham bun paid ban ia u trai muluk. Hangta hangta lei lei u nangbitar jyndei haduh ba ynda u la bitar eh u pynswut bad syllad naPhang, bad khatduh u la thep syndon sha liewlep shariat ne shu tynrah noh ia ka kynroh. Ki Kondoktor Bus ruh, haduh ba kim nang shuh ban kren ne leh donakor ia ki nongleit nongwan, namar ba uba bun na ki Nongshong bos u dei u khyllah

jait uba khlem raiñ, uba khlem akor bad u hap han leh kumta U iwit ruh ia kiwei pat ki Kondoktor ki bym dei ki paradoh ki para snam. U bitar ia ka sorkar ba ka ai Laisen khlem pyrkhat, ka ai paimit khlem pyrkhat, nangta u bitar sa ia ki trai bos ba ki ai kam da ki dkhar suda. Ynda kylli ia ki pulit, kin pynpaw ia ka mynsiem jet ri kiba kham pulit, khamtam haba ki rohi ïa ka jingleh tohmet jong ki Mama pulit ia ki para doh para snam i angta sa bad ia lade.

Ynda ngi kylli sa ia ki riewpaidbah ha Motphran, ha Ïewmawlong ha Khyndai Lad bad hawei hawei, ngin ioh ia ki juh ki jubab, namar wat ki Mea die kiad, ki kylla long ki kmie jong ki Mama Dai, ki Mama Dot ne ki Mama aiu, ha ka jaka u Rang, u Kon u Khraw. Kumta kane ka par haduh ki Nongkhaii, kiba trei kam la jong, ha ki bynta ba pher bapher, ki Nonghikai, ki khynnah pule ki Nongtrei kam sorkar bad kumjuh ruh ha ki Nongsynshar jong ngi. Hynrei katno ngi ieit ia la ka Ri bad ki jaidbynriew, ym don bi lah ban batai. Dei tang ki kam kiba ngi pynpaw ka ban kren kham jam ban ia u thylliej uba suh padiah khlem bai wai.

Nangmih ki sngi, nangih ka ri, ka pyrta shla, ka nang sawa, hangno ka shong ka pyrkhat khia, ia la ka Ri ba ngin kyrda? Hato ki syep kan tuid lehnohei, khlem thew pylla ban hap sawar. Ne sha langsah ngin bubrieh la ki kalieh, ai kan long katba ka long. Ngi dei ki khnong, ki shot shan bad ki bahtympha ba shai bha jong, ka Ri, balei ngi pynbijai ei ia la ka sap kyntang kaba ngi la ioh bynta na u Nongthaw jong ngi Don aiu ha lyndet kata? Lada ngi long kiba shemphang, ngim dei shuh ban dang kyntoi ia ki jingjynjar ïa la ka Ri bad ka jaitbynriew.

Dei hangne ba u Bah Firmly, u phawer ha ngi ba ngim dei ban leh tynneng khlem sngewthuh, hynrei ban pynskhem ia la ki Mawnongrim, ha kiba ka jaidbynriew kan ïeng ba kan nang kham shai kham phyrnai na ka aiom sha ka aiom Ka jingshemphang ka long ka atiar ba ratbah jong u briew Ka kyrteng jong ki Lum ki wah kiba u jer kyrteng ki long ka jingsngewsarong ïa ngi haduh mynta. Hynrei mynta ngi thap sngew sarong pynban ia

ka kyrteng nongwei. I kumba ngi pynskhem lem halor kata Ka Sorkar ruh kam salia, u paidbah ruh u byrngia tang ha ka Tamasa, namar u ñiat ia kata baroh sha ki Nongsynshar. Ki Nongsynshar pat ki ap ia u paidbah ba un khih. Ym don batip, mano ba dei ban leh? Na kata ka daw u nongwei u leh la ka leh. Ynda la leh, baroh arliang ki ia kubur. Ynda la mih ha ki kot khubor, ki jingiatuklar ki sdang ha Pata Kiad, ha Ophis, ha Kolej, ha Iew, ha Motphran bad hawei kum ki Huleng kyndit Suloi.

U Bah Firmly u la leh kaba dei eh, haba u pynkynmaw ia ngi na ki Stii rupa shaduh ki kyndub bneng ka ri da kaba iai peit sha ki lynter bad ki pyngkiang ka ri shongsbai. Lym kumta ka khmat ba sngewbha kan lip sha rngai, bad n Sim pyllieng ka jinkyrmen u lah ban ngam noh ha ki Syrngiew u Lyoh. Pynban ha pyrshah jong kine baroh, ka kti U Badonbor baroh kan ialam ia ngi kat shaba ngi iaid, kat shaba ngi phai la ka khmat, ba ka Ri bad jaitbynriew, kan ieng ha ki Symper ba jrong tam, kum ka nongtbeh sharak ia kine ki thaiñ Mihngi.

Nga da angnud ban dang iohi sa kiwei pat ki thup kiba dap pura bha na une u Samla, ha kiwei pat ki por. Nga ai la ka kitbok kitrwiang ia u da ka mynsiem kaba shlei da ka jingsarong ia ki jingtrei bani jong u.

Dated Mawlai Iewrynghep,
13.5.1981

B. C. Jyrwa,
Lecturer.
College, Shillong
Deptt. of Khasi, Shillong

KI MAT

NA KHRIANG KI SAIRUPA

RANGMEN UM-EIT

Tang tiak shisien nga poi sha pha,
Ka biang ba ngan kynmaw shi rta;
Jingitynnat jingphuh jingphieng,
Ryngkat ki lyer iwbih suhsieng.

Rangmen-Umeit, pyntha kordor,
Ba ngi dei eh kein ban da ñiewkor;
Na krung jong pha ka Wah Um ïam,
Kyllaiñ ka iaid suki ka jam.

Ki dieng ki siej, syntiew ki skud,
Ba pyniap ngiah ba pynjawdud;
Hir-bir ka 'er pyngngad ka beh,
Kumne shi rta ruh kin ïai neh.

Masi ki blang ki sim ki doh,
Ki rkhie ki kmen ïa pha ban ïoh;
Shaium shaneng ki shang sngewbha'
Ki shngaiñ ki kmen ha pneh jong pha.

Sa kumei pat ngan lah ñiew tang,
Kiba na pha ki la iohpdiang ?
Ngam don thylliej; ba ngan batai,
Kiba pha ai khlem da tyngkai !

Pha long ruh toi jaka ïaid kai,
Shisien shi snem hapor synrai;
Ban bam khana ruh ban tong sher,
Na man ki lad ki dong ba pher.

Kane kawei te nga kwah ban tip.
Uba sawdong ia pha u bit;
Kyllaiñ kyllaiñ narud jong pha,
U kpieng ksiar ne u kpieng paila !

Ynda arsien nga peit thuh bha,
Pynban ki dei tang rongthala;
U shrieh u tngaw ba nud mushlia ?
Ban biah phongrai halor jong pha,

Paki dulan ki sdang ban tei,
Surok kyllaiñ sawdong ki pei;
Satang katno te phan lah shan,
Lymne phan hap leit lang sha Khwan !

Katto te dur bhabriew jong pha,
Kin nang ïai jah ei kha-ma-kha;
Namar b'la shei u Shrieh Mamrah,
Uba kwah long u Kyndang kwah !

Rangmen-Umeit, pyntha kordor,
Bunsien ummat na nga ki tlor;
Ba nga kynmaw ïa dur bhabriew,
Ban da pynjot da kti u briew.

Diengiei, Raitong bad Sohpetbneng,
Ba ïeng phira ha man kateng;
Ki sngew s rong, namar jong pha,
Sha jrong ki khmied da khmat maia,

Hynrei mynta ki la sdang lip,
Aiu ïa pha kan jia kim tip !
La phan ia bia bad lum Symper,
Ne phan kham jied ia U Mynder !

Ko 'lei Kyhang ko 'lei Symper,
Sha khat-ar snem lynti, pynher;
I'u ksuid u khrei to beh sha jngai,
Wat shah jyndei kin biah phongrai.

Ka Ri u Hynñiewtrep jong ngi,
Ka Ri umsram ki kpa ki kñi;
Ka dei ka Ri ki puri blei,
Ka Ri tip kur, tip-briew-tip-blei.

———

LYMPUNG PDENG SHNONG

Katba dang riew ka Tangmuri,
Bad dang sawa ka 'Sing lynti;
Ka shnong ka thaw ka shongshit lem,
Na iing ki mih la kup la sem,

Tang poi nohkjat ha pdeng lympung,
Byllien sha khmat ki kwah ban phrung;
Syndah jingker u paid u ïeng,
Ki khmat ki suh na siang tyrpeng.

U Kseh-bilat narud u ïeng,
U leh phuhmat une kynjreng;
Ka kliar Shiah-saw la khlieh kyrngeh,
Ka nang pynshah katba ki leh

Ki sim ki doh ki ïa kmen lem.
Ha jan lympung ha spar ki dem;
Ki shad ki kmen ki rwai ki siaw,
Ka shit ka khriat kim ïa patiaw,

Wat ka Mei-ngi najrong rymmuiñ,
Na khap ki lyoh nangtei na suiñ
Ka ikhie ka kmen la khmat thaba,
Ka ai jingsyaid kaba pura,

Ym don shuh te ki ban dang pep,
Baroh shisngi naduh dang step;
Ki wan ryngkat bad jingïaroh,
Jingsuk jingkmen ba ki la ïoh.

Lympung pdeng shnong, Rynsan ithiang,
Ban poi sha pha baroh ki sliang;
Ki khmih lynti synñia bad sngi,
La riam tyrsem ban ïoh pyni.

Shis'en shi-snem baroh sha pha,
La khor la khriam nara muka ;
Ki mih pyrthei na trep surpring,
Ha riam ba pher ki shad ki king.

Kane kam long tang ban shynna,
Ki rong bapher ki long shuwa ;
Hynrei ka dei ka dak jingkmen,
B'la ri kyndong da 'riew tymmen.

Ki shad ki kmen lai sngi lynter,
La rong la rup hariam ba pher ;
Ki nguh ki dem Ï'u Blei Kynrad,
B'U ai ha ngi ka jingkhiah krat.

Ki ai khublei ia snem ba rim,
Ba ki la lait na pdeng ka khim ;
Ki pdiang burom ia snem thymmai,
Ka suk ka kmen b'la ïoh kyrhai.

Ki jingkyrkhu bym lah ban ñiew,
Baroh shisnem ki la kynshew ;
Lyngba ki kam, ka rep ka riang,
Ha pneh ka Meiram-ew Mariang.

Ki 'thei sotti ba beit rynïeng,
Kynthei shynrang pyndei kim mon ;
Ki kheiñ ka sang ki kheiñ ka ma,
Ïoh kum lynshop sha ka thohbria.

To ai ba ka hok kan ïaid shaphrang,
Ha long kynthei ne long shynrang ;
Kin iaid ha la lynti janai.
Ryngkat ki khmat ba khuid phyrnai.

Lympung pdeng shnong ba i shongkun,
La riam kynjai paka kynsyun ;
Ban neh ban sah la ka dustur,
Ban nang kheiñ kha ban nang kheiñ kur.

Khublei ia pha, biang ngin ïa shem,
Ynda la wan kawei ka snem ;
Ryngkat ka Ksing ka Tangmuri,
Ha kum kane kajuh ka sngi.

KA HYNDAI BAD KA MYNTA

Ka juk hyndai ka pher shisha,
Na juk ba im ma ngi mynta ;
Ki ktien ki kam da thew pylla,
Ban lait jyndei kynnoh kynta.

Tymmen u sañ ki tieng ki smiej,
Ban peit pyrshah ki kyiuh ki riej ;
Ka kren mynthi ruh kim ju nud,
Namar ki tïeng ïoh kin shah pud.

Ka shi-kyntien na u la biang,
Ym don ba nud ban phai kylliang ;
Wat la ïa u kim iu ithuh,
U khmat rangbah ki ñiew u juh.

Haba leh lait khynnah u lap,
U sneng u shoh um ar-sap sngap ;
Wat la ki dei ki khun ki briew,
Namar um kwah kin kylla sniew.

U sneng u kraw pakai ïa ki ;
'Wat nym marmihen la shai shi sngi ;
U khroh u kjor ktien don jingmut ;
'To long tip sngi haduh ba kut.'

Hynrei pyrthei ka juk mynta,
Shiphew la-ar ki sdang leh kpa ;
Rangbah tymmen kim ñiew satia,
Naphang ki kren ki leh thawsha.

Khynnah san snem lada ngin mai,
Khlem rieij kyntien ia ngi kin phai ;
La jem ka rngiew jinglong rangbah,
Ban kren bun ktien mano ban kwah ?

"Me dei uei? Me lah aiu?
Ïa nga me sneng me wan kyntu ;
I pa ba lah, i mei ba kha,
Kim kren te me ia nga kumta."

Ki sin ki rngop ki beiñ ki khoh,
Im-im peit-peit ïa kat ba ioh ;
Kim salia shuh shano kan lam,
Thyllieij padiah khlem teh lakam.

Hynrei kan poi ka por shi sien,
Ba kin sagewsih ïa la ki ktien ;
Kan nym ai thiah kan nym ai dem.
'Long sniew jong ki kan iai pynrem.

La leh nobei ba ngin bynñiaw,
Lane ban shu kyrtep eit-miaw ;
Satang ban kun ha marwei tiaw,
Ha kut shadem ngin sa shu piaw.

Namarkata ko kong ko bah,
Ïa longshuwa ngim bit saitlah;
Dei hangta keiñ ka Ri kan ir,
Haba kawei jingmut ngin mir.

Sa shi sien pat burom ngin phong,
Namar akor burom la jong;
Ba ngi la nang ruh ban ñiewkor,
Ïa la ki jong kiba halor.

KA WAH SOHLANG

Ki 'tiew Sohtoit bad 'tiew Lynning,
Madan jyrngam ki pynsuhsieng;
U 'tiew Ïawoh, u 'tiew Jamiaw,
Na sharing lum ki peit shuh khliaw.

U Shiahkrot-saw, u Shiahkrotbah,
Ka Sohlyngkait ka pur tabah;
Na tdah jong ki ka par shaphrang,
Ki um ba sngur ka Wah Sohlang.

Shaid-shaid ka mareh ruh arsut,
Khlem don jingeh khlem don jingthut;
Khohruh-khohram bad ki ramsong,
Napdeng ka iuh, naphang ka thom.

Katba nangïaid ma ka shaphrang,
Ki mih ryngkat ki sur ba thiang;
Ki pyjahthait ï'u ba la lwait,
Ha pneh jong ka ban sum ban sait.

Ka Jatynning ka Jathynroit,
Ki shad kaweh kt da kha-woit;
To tur shaphsong to tur shaphrang,
Shadien trai pat wat nym kynran,

La bor radbah-radsan to sei,
Lyngba ki kshaid lyngba ki thliew;
Wat nym sangeh to tur shaphrang,
Ban sah shadien dohnud ka pdang.

U Jamithiat u Batjakoid,
Na khap ki maw ki sdang ban phngoid;
Batjakriah u 'Tiew-shilem,
Jingshlur jong ka ki ia kmen lem.

Marwei ka ïaid marwei ka thom,
Ym dei kwah nam ne kwah burom;
Hynrei ka dei ka kam jong ka,
Ban saiñ ia dur ka Wah paka.

La thnam ki lhuh khynwin ki khlaw,
Jiñgshlur jong ka hangne ka paw;
Marwei ka ïaid khlem tieng khlem smiej,
Sha dak b'la thmu khlem da phai dien.

Ka Lyba ba ieng phuh khmat marwei,
Sha jngai kaphet kam nud pynshei;
Namar sangem bad ki rai-eh,
B la mlien shong suk kam nud sympeh.

Wat la wei briew ka dei ban leit,
Ï'u soh nongjop marwei kan kheit;
Ynda kan poi ha khmat ka thong,
Jingsuk kan ioh Pansngiat kan phong.

Kumta ngi ruh, ai ba ngin long,
Ba iai kynjoh sha khmat ka thong;
Wat la jingeh ai kin pakhang,
Ngin bud nuksa ka Wah Sohlang.

Namar Pansngiat jingsuk ngin shem,
Hadien ba ngi la thud, la jrem;
Kam jem kam suk ban shem ia ka-
Pansngiat jingsuk kaba nylla.

KA WAH JAKRAI

Ko wah Jakrai ba i thiang sat;
Pha Ïaid lyngba ki symparat;
Arsut pha noh shaphrang pha tur,
Wat pha nang iaid katta nang snur.

Bad miet bad sngi pham ju shong thait,
Pha smat pha sting akhlia ban sait,
Wat la pha ïaid lynti ba ngiew,
Pha lyngkien sha bym poi phohsniew.

Hooid nga tip pham ju buh teng,
Pha hap ban shut ïa la ki reng;
Ka kam rangbah ba pha shimti,
Pham mon ban shong kum 'riew Lili.

Wat la ka kam ka khia ka eh,
Pynban pham hun ban long jaipdeh;
Arsut pha ryngkoh sak-shi-sak,
Pha nang ïai pruid ïa la ki dak.

'Tiew-saw ba phuh na shiteng riat,
Rymmuiñ u peit ïa pha u wiat;
La spong lyngngeh u kohnguh khlieh,
Katba dang shad ki thapbalich.

Masi ki blang na ranab lum,
Sha pha ki noh ban sait ban sum;
Ki dih ki mad ban pynjah sliang,
Ki um ba bthei na tlong Mawsiang.

Baroh ki nam ki thuh khana,
Shaphang jingshngiam ki um jong pha;
Ki sur bathiang ki sohtyngkoh,
Ki suh lyngba ki krem ki kroh.

Narud jong pha u s[illegible]h Ryngkham,
U khaprib khmat ï'u Sohpet tham:
Ki lyngngoh jlang ba pham juthait,
Mawlong ba pha pynsum pynsait.

Nangta ruh thiaw pha suh la khlieh,
Na syrngiew jong ki dieng 'Tiewlieh;
Sha ki ro-ro khohram ba eh,
Thiaw-thiaw pha ïaid khlem jingsangeh.

Katba shaphrang pha thew ki khmat,
Ki dieng ki siej rymmuiñ ki wiat;
Ki Sher-lyngkdon ki Sher syngkai,
Ryngkat bad pha ki shad ki rwai.

Kum pha katno nga kwah ban long,
Katno ngan jin da sngew sarong;
Ki kti ki kjat pham ju thiah thai,
Khlem ka hynnin ne ka la shai.

Khatduh pha poi shaduh Um-iew,
Sha la ka thong kumba pha thew;
Ryngkat ka shad ryngkat ka kmen,
Ïa ki pyntha ban ai jingtngen.

Khublei ïa pha ko wah Jakrai,
Ia ki nuksa ba pha la ai;
Kum pha shi rta ngan lrei shitom,
Jingeh jingma ngan tur ngan thom.

HATO KAM LA DEI KA POR?

Hato kam pat dei ma ka por ?
Ba ngin kyndit ba ngin pei shkor !
Kam dei shuh tang ka ktien shuthaw !
Ha Ri la jong ngin long ki mraw ?

Katba nang wan ki sngi ki por'
Nang shah kin khñiot kiwei ki bor;
Satang ba kin sa klun tylli,
Ïa Ri baieit, ka Ri jong ngi ?

Hato don ma napdeng jong ngi ?
Ba kloi ban pha namar ka Ri !
Ne ka shu biang ban ong, ieit Ri,
Nang myntoi pat u Nongwei shisngi !

Hato don ma napdeng jong ngi-
Uba da sngewkhia ha lade hi ?
La myllen ne ka sngap mynthi ?
Hapdeng jingïam jingud ka Ri !

Ka snam Tirot, U Kiang Nangbah,
A ! si shisien ba kin da lah !
Ha ngi ka ud synñia bad sngi;
Napoh mawshyieng kan khot ïa ngi.

Ban rat dyngkhong ï'u thning nongwei,
Ka Ri sa shisien kan palei;
Ban beh sha khat-ar snem lynti,
Ban lait byrsieh n'u mynder ri,

Ko lok Achik, ko Hynñiewtrep,
Hato kam pat poi mo ka step ?
Katne ki lum ba itynnat,
Kin lyngkien noh shi khyllipmat ?

Ki shkor hato ki la set bthing ?
Jabieng jong ngi kam shad kynting !
Kynmaw tympang la Ri la jong,
Ka Ri b'la seng d'u Pakulong !

Ka Ri ka don ha tmier ka ma !
Ki khun ka Ri ki iai pyrta !
Mano ban pyllait pat ïa ka ?
Na ki tyrsim ki 'riew kynsha !

Mynstep mynsngi bad man ka por,
Dohnud ka pait ummat ki tlor;
Man la ki lad man la ki dong,
Ka snam ïaleh ka sdang kyniong.

Hato kaei ka pap ka sang ?
Ha la ka Ri ngi thap sarang !
Ka iaid ka ieng kam sngew shngaiñ shuh,
Tang shong la jhieh, ieng pat kynduh !

Hato long ma ha Ri la iong-
Ngin long nongwei ngin im thadrong?
Ne ngin longmraw ha la ka Ri ?
Ngin nguh ngin dem ï'u mynder Ri !

Ym shym lakha laitluid ia ngi ?
Ba ngin im suk ha la ka Ri !
Ba ngin long trai ha la Muluk,
Ba ngin ksan rngiew ba ngin im suk !

Da kynmaw dngong keiñ para Ri,
Ngim dei shuh ban dang leh mynthi;
Ka kam bad ka ktien ai kin ïa trei lang,
Tylli ngin ïeng, kynthei shynrang.

Nama' ka Ri bad jaitbynriew,
Kawei jingmut ngin ia phylliew;
Jingkmen jingsuk ba ngin ioh pat,
Ïa u mynder ngin pynher krad.

———

U LUM RAPLENG

Ko lum Rapleng ko lum jong ngi,
Ba ieng ha kynjang jong ka Ri ;
'Er batemon 'erbatesi,
Ngi dang iai ioh
Dei tang na phi.

Wat khun ba smat ka trei ka ktah,
Ki khun ba khlaiñ ka kit ka bah ,
Ki dang iai mih tang nangne pleng,
Ba shong sawdong
I'u lum Rapleng.

Ka riam ka beit dang i shong blei,
La khun shynrang ne khun kynthei ;
Ka riam ba pher kim pat tynneng,
Ki ieit la riam
Kumba la seng.

Baroh shi-sngi ki leit lyngkha,
Kl trei ki ktah khlem jingpyrwa ;
Ynda wan phai sha trep nangta,
Sawdong ka Dpei
Ki sdang khana.

Ko lum Rapleng na Me ki tuid,
Kyrsoi ki um pohliew ba khuid ;
Ïa ki pyntha bad Hali kba,
Ki ïai pyntngen
Ïa ki shi rta.

Ki um ba sngiam Me kwah ban sam,
Sha bynriew ban dih ban bam ;
Jingthung jingtep ki kmen ki rkhie,
Haba um ksiar
Ki wan lyngkhie.

Katne jingieit Me ïai pynpaw,
Khlem kheiñ barit khlem kheiñ ba khraw
Pynban don bun ki kwah leh klet,
Na khmat jong Me
Ki phai lyndet !

Ïano bad Me ngan pynshongdor,
Hoto nga lah ban nym ñiewkor ?
Ki symboh ksiar lynter ki sngi
Ha pneh mariang
Me ai ha ngi.

Hato la don mo ba kynmaw !
Na ki rangbah kiba kham paw !
Ba kin ïalap ïa nam jong Me,
Nc khmat jong ki
La pynthame?

Haba nga dem ban ïai duriap,
Dei tang h'u wei u Mawlyngkniap ;
Hangno ko lum ba ngan shem shuh,
Ïa khmat jong Me
Ba ngan ithuh.

Ko lum Rapleng ko lum khasi,
To nangphyrnai kum ki kjat sngi ;
To nang pynksan ia la ka rngiew,
Ïa la ka nam
Ruh nang kyntiew.

———

KA KYRDEM KHLA

Naduh ki por ba mynshuwa,
Shaphang jong pha la ju khana;
Ka Madan phlang ba sngewphylla,
Ba ju wan shad sngewbha ki khla.

Shisien shi snem ha por Synrai,
Ha por premmiet suiñ bneng phyrnai;
Ki laiphew mrad ki wan ban shad.
Pyndon burom Ï'u Trai Kynrad.

Lai sngi lynter ki leh sngewbha,
Da jingkynhoi da jingrisa;
Ki kmen ki rkhie ki leh sngewbha,
Hapdeng lympung kum shipara.

Ka sngi balai ka sngi kyrpang,
Ka dei ka sngi ban sah tympang;
Satang ki khla ki syiem ka khlaw,
Kin shad kyrdem halor ki maw.

Ki laiphew mrad ki shu phira,
Katba nangshad ki syiem patsha;
Ban peit ïoh don dusmon shi sngi,
Da sniew da smeh pyrshah ïa ki.

Ynda mariang ka kup jaiñ ïong,
Ki pra ban leit sha jaka shong;
Ki leit de thiaw khlem wan phai shuh,
Ha ban da poi ka snem b'la buh.

Kumne ka bteng hapdeng jong ki,
Shi sien shi snem ban shad lai sngi;
Ki laiphew mrad barit ba khraw,
Ryngkat ki khla ki syiem ka khlaw.

Suki u biiew u buhai shnong,
Ki khlaw ki btap u sdang ban prong;
Baroh ki mrad ki phet shnong noh,
Sha riat sha ram sha krem shakroh.

Naduh kata ka sah khana,
La jer kyiteng ka Kyrdem Khla;
Dei na katei ki ong hana,
Ka sah ha ngi haduh mynta.

Ka Kyrdem Khla Madan ithiang,
Ban ïoh ïaid kai ha ka, ki sliang;
Naduh khunlung, khynnah rangbah,
Ban ïaid bam lyer baroh ki kwah.

Hadien ki sngi la pyndon kam,
Da shnong pyllun ban sah ka nam;
Ki tih ki shna pynbha ïa ka,
Ha ban da long Madan paka.

Madan baheh mynta la long,
Hadien b la trei tyngeh d'u shnong;
La ioh ban pyndon kam mynta,
Ha ïaleh kai bad bam khana.

Sngewwit ban ong ïa mynta pat,
Ha jingshaiong bym poi pyrkhat;
Ïa ka la knieh noh da kiwei,
Ki ïing ki sem ki la sdang tei.

Hangno mo ngin dang ioh lehkai,
Lane bam lyer ha por synrai !
Haba ia ka la kum duh noh,
Da kumwei pat ngim lah ban ïoh.

Katto satang ha jingkynmaw,
Bad ummat ksiar ruh kin iai jaw;
Namar ia pha ngim lah ïoh shuh,
Sa tang ba ngin khublei jynduh.

Khublei ia pha ko Kyrdem Khla,
Dur thiang mynshuwa ngin bat shi rta;
Namar jong pha ngin sngewsarong,
Kyrteng jong pha ngin ri kyndong.

Kyrteng jong pha wat ai kan blad,
Wat la khongpong kin iai pynshad;
Hynrei la nam nang pynsarong,
Kin iai khana man ki tyngkong.

TAK JING

Tak Jing Tak Jing,
Ha kper phi pah;
Ïa khmat phi ring,
Khlem peit ngam lah.

Man la ka step,
Phi wan kyrsiew
Ha ïan i tiep,
Ha kper syntiew.

Na wei shawei,
Phi shad mastieh;
La kum ka Skei,
Ne kum u shrieh.

Phim tip ka thait,
Ka mut aïu;
Tang shu shai phlait,
Phi wan ru ru.

Phi ai dak ruh,
Ïa briew baiep;
Ba ym slem shuh,
Por thung por tep.

Shi sien ba phi-
La siaw la rwai,
Phi da pyni-
La wai synrai.

Ka tlang ba khriat-
Ruh ka la wan,
Ngin pduh ngin shaiñ
Bad ngin thung phan.

Phi pynjahthait-
Ïa u nongrep;
Uba la lwait-
Ba theh ka syep.

Kynthei thoh dieng-
Ki shngaiñ ki kmen;
Haba kyntien-
Sngewthiang ki kren.

Kim tip ka tieng,
Kim tip ka thngan;
Ba phi put mieng,
Ha jan ha jan.

Tak Jing Tak Jing,
Nga sngew phylla;
Sur rwai ka ring,
Sha ki ram-iia.

Wat la ka tlang,
Ïa phi ka shoh;
Ïa la U Trai,
Phi rwai ïaroh.

Tak Jing Tak Jing,
Ban klet ngam lah;
Phi shad phi king,
Halor u thah,

Ba don ma phi,
Nga sngaiñ ngam tmang;
La khriat ka sngi,
Ka Mei-Ti lang

Shitom ki jah,
Jingkmen kawan;
Ban jngai ngam kwah,
Na phi ban ran.

Tang poi Pyrem,
Phi jah noh jlang;
Ban wad ngam shem,
Wat la nga thrang.

Balei kumne,
Shano phi don ?
Ba phi shitom !
Ne ba phim mon ?

Ale seh wan,
Sa shisien pat;
Jingtieng ka ban,
Wan shong ryngkat.

Ko khun u Thah,
Ko khun ka Tlang;
Sa shisien pah,
Da sur ba bang.
Mynsiem kan kmen,
Sa shisien pat;
Ynda ngan shem,
Phi don ryngkat.

Nuksa phi siang-
To ai ngin bud;
Jingim bathiang,
Hadien habud.

JINGSTAD BA MAIAN

Jingstad maïan hangne ka don,
Jingstad baiieh ki Pakulong;
Ban iit ban khmih la ngi shemphang,
Ha ki Pubon ïa ngi ki phrang.
U Lum Diengïei, Lumsohpet Bneng,
U Lum Raitong, U Lum Rapleng,
Kici kine! Ngi la puson?
Kim dei jingstad ba ïa kynton!
Ki Mawnguid-briew, ki 'Lawlyngdoh,
Kim dei pharshi ba la iehnoh?
Shano ngin tur shano ngin thung?
Hangne jingstad ngim lah ban khung!
Sa kiei pat ngan jer ngan ong,
Kiba hangne ki ban ym don!
Baroh jingstad hangne ngin shem,
Lada ngin ngam ki lum ki them!
Hato kham lah jingstad kiwei?
Jingstad rympei ngim nang ban sei!
Ne ba ngi kwah ban leh tynneng,
Tang ban kiew skong ha shiteng bneng!
Jingstad shisha dei na la Ri,
Jingstad nylla ngin wad sani;
Dei hangne keiñ ngin shem ïa ka,
Ynda la tih na par Paila!
Mano ba kiew mynty shakhlieh?
Mano ba tih jingstad barieh?
Hato ym dei nongwei nong-ar?
Uba kynrang la lut ki Par!

Katba ma ngi, ngim tip ei ei,
Ïa la jingstad ha la rympei;
Yuda la tih bad shem kiwei,
Ngin sa ang um kum ki Han blei.

Ngi nang tharai ki puri skam,
Bad ngi da ñiew ki bym lar kam;
Pynban ki dei ki par jingstad,
Kiba ngi krang kiba ngi wad.

Ki thie ki shong ha poh Syndai,
Ki dang thaba ki dang phyrnai;
Ki tai hangtai ha Mawliehbah,
Jingstad ngin wad katba ngi lah.

Ki thie hangthie ha shnong Mawbeh,
Pharsi barim ki dang iai neh;
Kylleng sawdong ki 'Lawlyngdoh,
Jingstad ba bun ba ngin dang ioh.

Haman ki jaka ngin dang shem,
Jingstad nylla jong ka spah shem;
Sawdong Mariang ngin sherr ia ki,
Ba shlei jingstad ha ki pharshi.

Balei ngin wad ia ki shawei ?
Ha la ka Ri katne ki shlei !
Balei ngim tih ïa la ki jong ?
Da kaba sdang na la ki tlong !

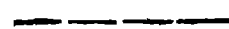
Hato ngin sah ki bieit sngewstad !
Jingstad ka Ri ki kylla blad !
La shlei satang jingstad kiwei,
Jingstad tynneng ka ri nongwei !

Ko khun ka Ri da iit da thiew,
Wat thrang ruma jingstad ki briew;
Nyngkong nyngshap ha la ka Ri,
Ngin wad ngin thud da jingsani.

Dei hangta keiñ ynda pura,
Ynda la ioh jingtip paka;
Jingstad ka Ri ki don haei ?
Ngin sdang ban jngi ïa ka Pyrthei.

Naduh mynta ngin kynmaw dngong,
Jingstad barieh ki Pakulong;
Khlem kheiñ dew thala ei ïa ki,
Ïoh ngin babe hadien ki sngi.

Dei hangta keiñ jingtip kan neh,
Kumba da sum da u 'Nam speh;
Ka nam ngin ïoh burom ngin phong,
Pansngiat phyrnai ka Ri la jong.

WAT BAM JAKHLUIT

Ha man ki kam ba ngi ju leh,
Ai ba ngin da kham pynshongdor;
Khnangba kin long kiba da neh,
Ym dei ban dam tang shiteng por.

Man ba ngi leh ngin da puson,
Kam siew ei ei ban leh pathar;
Ïoh kan ialam ia ngi syndon-
Sha ka jinglong kynsha lyngkar.

Lada ngi leh khlem da kyrtiang,
Ïa ka mynnor ne ka lawei;
Ki kam ki jam kin long lymbiang,
Ba khlem da sei ki soh ba dei.

Bak i ngim ai ba ka hynnin-
Ba kan hikai ia ka mynta;
Ne ka mynta lashai kan btin-
Ba kan da long kaba paka.

Lada ngi pcit tang ka mynta,
Ka lashai pat ngin nym suitkhai;
Khlem pep te kan ïalam bakla,
Khlem da lap shuh ïa ka dien trai.

Man ba ngi leh ngin da pyrkhat,
Ba kan nym ioh pynbabe shuh;
Ne kan nym long shaba palat,
Ha kine ki sngi ba khatduh.

Bun sien na ngi ki khun samla,
Kiba ngim ju da poi pyikhat:
Ngi sngew kum ba ngi la leh bha,
Pynban ngi poi sha jaw ummat.

Wat ai te ba ngin bam ja-khluit,
Ha man ki kam ki jam baroh;
Ba ioh jingim kan shu long ksuid,
La nam ba babha ba ngin duh noh.

Iwei-pa-iwei na ki kam,
Ngin da tai ni bha bin-pa-bin;
Ban lait na ki kynrum-kynram,
Khnang sha jingbha ba kan iai btin.

JINGIEIT BA TLEM

Ki jingieit ha ka pyrthei,
Ngam lah shem haei-haei;
Ban lait na jingieit U Blei,
Dei sa tang I Pa I Mei.

Badno keiñ ngan pynshongdor-
Ïa jingieit nylla kordor?
Ba kyrsoi na kut shadem,
Ka jingieit maïan batlem.

Dei tang na ki, lah ban ioh,
Jingieit sotti khlem jingthoh;
Jingieit kaba da paka,
Ka Jingieit sada nylla.

Ym don shuh te ha pyrthei,
Kat ka jingieit I Pa I Mei;
Jingieit kaba da shisha,
Ka jingieit ba dap pura.

Ka jingieit ba jyllew sat,
Wat u stad um kot pyrkhat;
Dei jingieit I Pa I Mei,
Ka jingieit kaba shong-Blei.

Shisien lada ngi duh noh,
Da lei lei na wei ngim ïoh;
Ban ïa nujor bad kiwei,
Kum jingkit I Pa I Mei.

BALEI NGI TEI MOT YNDA IAP

Kan myntoi aïu ba ngin tei mot pat,
Ynda ba u briew hangne um don shuh;
Katba u dang im, ïa u ngi kynjat,
Ngi shu pynbudnam kum ïa uba tuh !

Mynba dangim hangne ha sla pyrthei,
Tang ka kren beiñ kren khoh suda ïa u;
Ngim lah ban shem ha ba da lei lei,
Ba ngin ïaroh ne ai ki ktien kyrkhu.

Baroh te ngin ong 'Ngin ym sngew lah peit-
Ban ïa kum une te u jait byniew;'
Wat ha jingshisha dang don kiba ngeit,
Ba um shym dei u'a uba da sniew.

Kat sha ba u iaid ne u ieng ma u,
Tang ki ktien sniew ktien smeh suda phin shem;
Tang shu la pher phlait ruh kin sa kynshu,
Khlem da ai shong ai sah ha ing ha sem.

Kumta la u bha katno katno ruh,
Baroh ngi isih lut pynban ïa u;
Nglm kwah shuh te ïa u ban ithuh,
Tang namar ba um shym la lah ai kpu;

Haba la ïap wat la da dei 'riewsniew,
Ka nam ka burom shi-khung yn nang ai!
Khlem da kynmaw shuh baroh ki jingsniew,
Lymne ryngkat ïa ki jingleh 'riewkai.

To ai ïa u briew kaba dei ban ai,
Mynba ha ka pyrthei u dang don te.
Ym bit ho ban tei mot tang ia ka rngai !
Ynda u Moina um don shuh hangne !

KA 'ER RYMPHANG

Ka 'er Rymphang ba beh kyrthep,
Baroh shi sngi naduh dang step;
Ki dieng ki siej, syntiew ki skud,
Bad ia baroh khlem don jingpud.
Ki sla baiim ki dieng ki siej,
Tang sngew ia ka ki kyiuh ki smiej;
Ñiur-ñiur ki khih nangta ki hap,
Namar ki tip ba kam ju map.
Sla dieng ki her bad jngi ha suiñ,
Ka sngi ba shit ka wiat rymmuiñ;
Ka lyre ia ki ka kit ka lam,
Lyngba ki lum, khohruh khoram.

Ka 'er Rymphang dei u Shabi,
Ïa mei Pyrem ban phe lynti;
La khlem ma ka ngim lah ban shem.
Ka sngi ba syaid, ka Mei Pyrem.

Ka bor jong ka kum Nongai ksuid,
Jing'hung jingtep ka law lyngkhuid;
Ka beh sympat, ka shoh ia ki,
La kat kawei ka atlukhi
Pynban dei tang lyngba jong ka,
Ba Mariang hi kan sdang thaba;
Ki sla thynmai ki sdang ban mih,
Wat ngap u lwai, u sdang ban krih.

Ka trei ruh kum ka Nongkynsiew,
Ïa ki wah duid ki umpohliew;
Symbai u rnai sha lum shathem,
Ban mih ban roi ha por Pyrem.
Symbai iohthiah ki sdang kyndit.
Khmat sha mariang ki sdang ban khmih;
Ki wiat rymmuiñ, ki leh sngewbha,
Ha man ki kper ne ki lyngkha
Jingthung jingtep sdang paw pyrthei,
Lyngkha iyrngam ki dap ki shlei;
Iewbih suhsieng, kylleng sawdong,
Da lyer iewbih na man ki dong.

Ki dieng ki siej, ki kmen ki rkhie,
Ha lum ha wah ki sdang khyllie;
Ki shad ki kmen, ki rwai ïaroh,
Aiom Pyrem mynta ngi ïoh.

Khublei ko 'er Rymphang ïa pha,
Ba pha la saiñ ïa dur paka;
Ban kynther noh jinglong barim.
Ban pynthymmai ïa la jingim.
La khlem ma pha mano ba lah ?
Ki sla barim kin jin da sah !
Hynrei pha law bad pha pynphong,
Da jaiñ thymmai ba bun ki rong.

—————

KA JINGSARONG BA KHLEM NONGRIM

I

BALEI ko briew Me sngewsarong
Balei Me sngew tang nga-
Ha Pyrthei shongbasa,
Me kyntei spah haduh Tympha,
Ki khmat sha bneng Me khmied phuhmat
Ban peit sarong la nam burom rongphong,
Me kob Me sob, Me hanga mei
Ïa nam burom bad stad pyrthei;
Bunsien bunsien Me ju kiew skong
Wat ban peit ibeiñ iu rit ïu ria.

Ki thap ki dab, ki kup ki sem shiliang
Nga kum kubur, ngam mon ban len;
Ki shkor nga sngew ki khmat nga i,
Me long shisha u bym kai shuh
Naei te ngan bishar? Ka spah ka nam,
Burom ne ka kyrdan? Mem shym long
Shuh te uba kai! Matti jong Me baroh ki i,
Ki ai ka 'Roh ki ñiew ka 'Kor
Ki khun bynriew la khmat ki phai sha Me-
Da jingïaroh bad sien syntiew ruh de.

II

HYNREI hato, Me ju pyrkhat,
Shaphang kine baroh kiba Me khung ?
Ki dei kiei ? Nangno Me ïoh ? Mano ba ai ?
Hato Me ju pyrkhat ne em kumta ?
Me ïoh khlem ai ne tip khlem wad ?
Me ju kyrtiang tang tiak
Sha ki kynian ka por ban tip kumno,
Mynno mano, la ai ïa Me ?
Kynmaw lada Me klet kane
Kawei, ka dor jong Me kan shu sep ei.

III

JAKA puta, ka spah hajar, ka nam-
Burom shim lut sha Me, ynnai
Ngam kwah, ngan nym jaw dud
To shim to khung ma Me shi khoh
Lyndung Kane hi keiñ to Men
Kynmaw, ym dei na Me lymne ma Me
U nongpyniong kine baroh,
Hynrei kynmaw ba don uwei
Uba Mem poi pyrkhat bad Mem
Ithuh; pynban ia Me u i, u tip
Bad ai tam ruh Lada ia ki na Me
Un shim noh, hato iathuh ïa nga Me long aiu ?
Me donburom, Me dang don nam
Me dang tei hi la spah haduh Sahit ?
Ngam kwah tharai, Men jin da long tang kum
U Puit khlem sner.
Uba kynjih iu maw ïu dieng,
Jaka shong neh kaba thikna um don,
Bun snem Me lom Me lang, kynshew kyndiap
Hynrei Mem treh tip pat ba tang
Ha shi khyllip ki khmat kin jah rngai noh !

IV

NAMARKATA, nga ong ïa Me ko briew
Wat sngewsarong, wat leh phuhmat lymne kiewskong
Haba Me stad to stad tang Me,
Riewbha to riew tang Me, hynrei kynmaw
Hi dngong ba Men nym peit i beiñ ne sngewsarong
La nam; da kaba ñiew bad kren sumor
Raitong raitoi ki bym lah kot kyrdan bad Me
Namar to tip Uta Uba la ai bad thaw ia Me
Um ñiew shiliang ka khmat ne tip ïa tang kiba
K um Me. Hynrei ha U Mem shym la tam
Rynieng wat tang shitda. ym shym lathaw
Paka ïa Me bad tang shu dep rukom ia ki ;
Hynrei pylla bad dieng
Thew pruh ki biang hi thik ; khlem noh shiliang
Ne tam wat tang iwei i shñiuh.

V

HABA kumta, myntoi aïu keiñ briew
Ba Men da kob da sob lymne ban hanga-mei
Katba Me im Me khih ha ka Pyrthei ?
Namar shisien ka sngi ia ki baroh yn loit
Ryngkat, Men long kum ngi kiba lymboit.
Kham bha lehse, ban nym kiewskong ruma
Kat Me dang don ha Pyrthei shongbasa.

HA KYNDIANG-DIANG MARWEI NGA SHONGKAI

Ha Kyndiang diang marwei nga dang shongkai,
Kjat sngi balung Premmiet ki shad phyrnai;
Mariang ka kup ka sem da jaiñ rongksiar,
Katba Laisdad Ñiangleng ki khih tawiar,
Pynmih ruh sur myllung ba sngewieit thiang,
Katba Lyntaid la sner ha suiñ ki phriang.

Kitei ki lum Besi, ki dieng ki siej,
Masi ki Blang, ki shur hajan kim smiej;
Namar ki tip jingsuk, jingtngen kin ïoh,
Ban dih pyngngad ki um ba shngiam ka Kroh;
Nongrep u siaw u rwai, u kmen sngewbha.
B'un ïoh ïuh kjat, ban rep ha ki Pyntha.

Ki khmat shatei nga phai ngam lah khlem peit'
Ba nga kynmaw Nongrim-Besi b'la leit;
Ki ong Syiem blei Shyllong hangtei sumar,
Kumta jait Syiem-Shyllong sa roi sa par;
Dei jait Sohtun b'la shim ïa ka ban ri,
Hadub da poi por synshar ban shimti.

Hangtei ka Tih Sohtun, Thei shlur donnam.
Ï'u Syiem da khnam pynïap, Nongshun Maram;
Shakri ka phah—wallam ka khlieh jong u,
Ïa ka ka dait ka bam kum Shriew Mawphu;
Hadien ka kñia ka khriam, puja-pukan,
Riewsniew-riewsmeh, hadien ki smiej ban wan.

Ynda shaphang Mihngi khmat nga pynshang,
Nga i ka Um-Ïew Smit ka tuid ha khriang;
Shaid-shaid ka sum, mareh bad ka risa,
Khlek khlek thaba ki jaiñ suitrong rupa ;
Ki dieng ki siej nguk-nguk ki kohnguh khlieh,
Ba kmen ki Ngap ki Lwai, ki Thapbalich.

Katba na trai u lum, ha Kyndiang diang,
Wah-duid ba sngur ba khuid ka Um Sohshang ;
Sha them ki noh, ki shad ki kmen tyngkoh,
Ki ñiom ban par wat ia ka krem ka kroh ;
Kha'duh khatwai, ki poi ha sdad Um Ïew,
Thiaw-thiaw ki noh shathong ba ki la thew.

La khmat ngam lah nangta khlem da pynphai,
Shaphang ba Sep Mei-Ngi, ban ieng peit kai ;
Katno ithiang mynshwa ba nga kynmaw,
Mynta balei ki krang, paw sa ki maw !
Kaei ki mut ki thmu, ngam lah pyrkhat,
Ki lum ki twa, ki maw ki dieng ki ngat !

Are! Surok du pleng, katai ki seng-
Nangtai na kliar ki lum shaduh Ñiangleng;
Kumno kin pun, shano ba kiu pynleit ?
Hajan mynta nga dei ban da leit peit !
La jia aiu, don jingphylla ei ei ?
Haba ïa ka Surok la shna kumtei !

Ani ko mei! Hangno mynta nga ïeng ?
Den-um du pleng khatei la sdang ban seng !
Balei kumne! Mano pynshad khawiang ?
Hato ki thmu ban duh ka rep ka riang !
Ne ki Pynthor, Hali ka Raid Ñiangleng-
Kin shu ngam noh, ne dam la ka kyrteng !?

Sa katno sngi ngi dang lah ban iohi,
Ïa ki Pyntha Ñiangleng kordor jong ngi ?
Satang katno pha dei ban thiah jynduh,
Dur thiang, pukri ba sngur ngam ïoh shuh,
Ki um ba rben-baiar kin sa tyllep-
Junom ïa pha sha ba jylliew kin tep.

A ko Ñiangleng ba ieit! Pynta kordor !
Hato la dei ka ïia, ka sngi ka por ?
Ba sha lyndet ki bor iohi phan jah-
Junom ia pha ym don ba lah ban ktah !
Dei tang dusmon shi sngi ba nud thombor-
Jyndei ia pha u pynlyngkot ka por.

Ba sa shisien ngam lah khlem da phai pat,
Ban peit khatduh ia dur bhabriew ba Shat;
Jingthung-jingtep, syntiew ki skud sammut,
Ha saw aiom kyrhai ki khlem kut;
Hynrei nangne sha khmat phan jah ram-ïa,
Pyntha Ñiangleng ba ngen shapoh tharia.

Khublei thiah suk ngan dih wan noh na phi,
Khatduh mynta nga wan ban kynjut kti;
Junom ia phi katto te nga la duh,
U Mawpukir ha thwei un ugam jynduh :
A ko pyntha Ñiangleng, pyntha kordor !
Namar jong phi ummat jong nga ki tlor.

X X X